

**Nicolai Sanderi Angli Doct. Theol. De Origine Ac
Progressu Schismatis Anglicani Libri Tres ...**

Sander, Nicholas

Coloniæ Agrippinæ, 1610

De duorum Catholicorum lapsu, deque ijs quæ Deus per eosdem operatus
fuit. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64680](#)

*De duorum Catholicorum lapsu, deq; ijs qua
Deus per eosdem operatus fuit.*

CAPVT II.

Faciunt inaudita crudelissimaque Hæretorum, quibus Catholicos prosequuntur tormenta, ipsique adeò actus & fraudes, quibus illos peruertere & transuersum agere conantur; vt humanorum operum inspectio & arbiter Deus nonnullos cadere patiatur, qui de suis sibi viribus abundè omnia pollicebantur; vt ita nos per talium casus & lapsus nostram infirmitatem agnoscamus, & victorias à fidei Catholicæ hostibus relatim soli Diuinæ bonitati feramus acceptas. In hac itaque de qua tractamus persecutione, Deo permittente, duo Catholicam religionem professi, tormentorum metu superati fidem suam eiurauerunt (quemadmodum in alijs quoque persecutionibus aliquando legimus accidisse, verum eo modo & ratione, vt non ipsi tantum à lapsu surrexerint, sed alios etiam Apostatas in veritatis viam reuocarint, vniuersumque Catholicum populum prestatre admodum ædificari. Erat inter hos Sacerdos Antonius Tirelus, qui primùm metu superatus, mox vero ambitione ac promissis etiam expugnatus ad Hæretorum partes transfugit, & à Reginæ ministris persualus multos primarios Angliæ nobiles, cumque his Doctorem VVilhelnum Alanum, Patrem Societatis Iesu, ac alios etiam Sacerdotes accusauit, quod Romæ cum Gregorio xiii. fecerat

licis

licis recordationis Romano Pontifice de Angliae Regina sustollenda, deque vniuerso eius regno turbando tractauissent: qua quidem fraude & pretextu impiam suam crudelitatem, crudelemque impietatem, etiam qui hodiè regnum illud administrant, tegere consueuerunt. Vix praefatus Sacerdos in profundum illud Apostasiaz Barathrum precipitatus erat, cum ecce tibi Deus, qua misericordia est, manum continuò suam illi porrigit, atque ut peccatum suum agnoscens & deplorans ad fidem Catholicam reuertatur, suauiter eum pellicit atque inuitat. Constituens itaque Angliae regno egredi, ac seriam poenitentiam de peccatis suis aliqua cum quiete & tranquillitate agere, priusquam praefati regni terminos excederet, scripto errores suos abiuravit; vanitatemque suam in multis Nobilibus, Catholicis & Innocentibus accusandis, confessus est. Egressus itaque Anglia, ubi aliquandiu Catholicam vitam egisset, mox vel à Diabolo deceptus, vel alio quodam vano respectu infecatus, ad regnum quo profugerat reuertitur. Cum autem interea temporis, quo is abfuerat, fidei suæ declaratio, & iniusta accusatio diuulgata esset, ministri Regij apprehensum, qua blanditijs & pollicitationibus, qua minis & terroribus hominem eo impellere conati sunt, contra ita ut declaratione priorem euerteret, quosque antè accusarat, verè ac meritò delatos à se esse assueueraret. Ut autem totum hoc negotium maiore cum solennitate & applausu perageretur, Apostatae illi iniunxerunt, vt

10 Appendix sive Liber Quartus
coram vniuersa multitudine fidem publicè
confiteretur, quæ scripserat, inihiaretur Ca-
tholicam religionem eiuraret, omniaque il-
læ quæ in prima sua accusatione cōtra Sacer-
dotes & Dei seruos continebantur, confir-
maret. Promisit miser se obtemperaturum;
rerum mox conscientia aliud dictante, ipso-
que Deo quiescere eum non permittente,
postquam huc illucque oculos conieceret,
re tota Deo commendata, eo quo dicemus
modo, se gerere & tractare constituit.

Eo die, quo Antonius Tirelus declaratio-
nem suam facturus erat, Sathanæ ministri.
niuersam multitudinem in forum S. Pauli
(vbi templum totius cūitatis maximum po-
pulosissimumque spectatur) invitauerunt,
ut spectaculo illi ac triumpho adeò abomi-
nabili de fide Catholica agendo interessent.
Confluxit ingens nobilium, Ecclesiasticorū,
ac Consiliariorum populus, auidus audiendi
ea, de quibus ab aliquot iam diebus tota pa-
sim vrbe rumor erat disseminatus. Collectis
iam omnibus atque in Auditorio congrega-
tis, ipse Antonius Tirelus, facto silentio,
vultu nescio quam turbationem ac animi
motum præ se fereas, simulac pulpitum con-
scendit, causas collectæ multitudinis actan-
tæ hominum frequentiæ aperire instituit.
Deinde verò se maximum grauissimumque
peccatorem, Dei ac illius Ecclesię, à qua de-
sciuerat hostem, & proborum innocentum-
que hominum contra ius & æquitatem per-
secutorem, accusatoremq; appellauit. Cū ecc
eibi plura dicere aggredientur; ac quem admo-
dum

dū ipse Catholicus esset, vt q; ab Hæreticis cir-
cūventus fuisset declaraturū, imperato cōfe-
stis silētio, vi ex suggestu detraxerūt. Verūm
ille magnā schedarū vim, in quib; fidē suam
profitebatur, hæreses abiurabat, & falso Sū-
mum se Pontificē, Sacerdotes, & nobiles Ca-
tholicos, persuadētibus Reginæ ministris ac-
cusauisse fatebatur, in populū coniiciens, cla-
ra subinde voce exclamabat, Quoniā loquē-
di mihi facultas non conceditur, istæ vobis
schedæ fatis superq; indicabūt, quid credam
ac quid sentiā, omniaq; ea quæ circa me gesta
sunt liquido & veraciter declarabunt. Ego
sanè animā mēā Deo, corpus autē omnib. tor-
mentis ac pœnis, quas Regiæ crudelitatis ad.
ministri inferre mihi poterunt offero : sciēs
tot ac tātis affici me non posse, quot & quātas
promeritū me fuuisse confiteor. Dici omnino
nō potest quomodo his auditis totū audito-
riū turbauerit, Londonū, illiusq; hæretici tu-
multuati sīnt, quāq; è cōtra voluptati Catho-
licis hæc audire ac spectare fuerit. Donec tā-
dē Sacerdos ille à Reginæ ministris in horri-
bilem carcerem detrusus, multis exquisitis
& atrocibus supplicijs fuit excarnificatus.

Alter Apostata adolescens fuit virtutibus
antē lapsū cumulatissimus, qui propter natu-
ralē quandā simplicitatē ab Hæreticæ prauia-
tatis affectis & ministris à recta rationis semi-
ta fuit depulsus. Erat huic nomen Ioannes
Chapina, qui simulac à sana doctrina descī-
uisset, iam in libertate constitutus, propriæ
conscientiæ remorsum experiri, pœnitentia
duci, suamque sortem deplorare incepit.

Vnde

Vnde ad amicorum suorum non neminem, quem in carcere pro fide Catholica detenū reliquerat, in hæc verba breue epistolium exarauit.

Constituto mihi cum socijs meis, ante Iudicij tribunal, eam ut sententiam exciperem, qua morti adiudicato Deus pro infinita sua Misericordia Martyrij coronam pariter adiudicari. Succurrerunt confestim mihi (prō dolor) ministrorum hæreticorum illecebrae, quibus Pridie animum meum delinierant. Isidem itaque tunc inescatus, mortis timore consternatus, ac vita dulcedine expugnatus, breui & momentaneo huic quod in hoc seculo degitur tempori, inmarcessibilem coronam postposuit. Nunc autem ad instar ouis perditæ oberrans, animum intolerabili dolore tanquam clavo aliquo trahens transfixum agrè circumfero. Vestiarum itaque partium fuerit, pro me apud Deum intercedere ac meo exemplo alios, ne quid de proprijs sibi viribus polliceantur, neque aures hæreticorum serpentinis sibilis accommodent, admonere.

Postquam Catholici resciuissent, quam male infoelicem illū adolescentē lapsus suus haberet, animos denuò sumperunt, feruentique oratione Deum conuenerunt, quatenus

Catholicos cæteros vniuersos dextra sua protegeret, neque similiter labi aliquando patetur.

M.R.